CYNLLUNIAU MARCIO TAG

TAG (NEWYDD)
CYMRAEG: IAITH GYNTAF - UNED 6
1000N60-1

HAF 2018

© WJEC CBAC Cyf.

RHAGARWEINIAD

Defnyddiwyd y cynllun marcio hwn gan CBAC ar gyfer arholiad 2018. Penderfynwyd arno'n derfynol yn dilyn trafodaeth fanwl mewn cynadleddau arholwyr gan yr holl arholwyr oedd yn ymwneud â'r asesiad. Cynhaliwyd y gynhadledd yn fuan ar ôl sefyll y papur fel y gellid cyfeirio at yr amrediad llawn o ymatebion ymgeiswyr, gyda sgriptiau wedi'u llungopïo yn sail i'r drafodaeth. Amcan y gynhadledd oedd sicrhau bod y cynllun marcio wedi'i ddehongli a'i gymhwyso yn yr un modd gan yr holl arholwyr.

Gobeithir y bydd y wybodaeth hon o gymorth i ganolfannau ond cydnabyddir ar yr un pryd y gallai fod gan athrawon safbwyntiau gwahanol ynglŷn â manylion neu ddehongli gan nad ydynt wedi bod yn rhan o'r gynhadledd farcio.

Mae'n flin gan CBAC ond nid oes modd iddo ymgymryd ag unrhyw drafodaeth na gohebiaeth am y cynllun marcio hwn.

© WJEC CBAC Cyf.

Cynllun Marcio Uned 6 Haf 2018

ADRAN A – Gwerthfawrogi Llenyddiaeth

Nadolig 1966

- Y bardd yn agor y **gerdd vers libre** drwy **gwestiynu** a fydd y gwir Nadolig a'i ysbryd da yn cyrraedd Durham ym 1966. Mae'r **cwestiwn cyntaf sydd ar wahân** yn gosod y naws i'r gerdd. *'A ddaw'r Nadolig i Ddurham, A gofir yno'r Oen dinam?'*

- Ceir dilyniant o atebion a roddwyd ar raglen deledu yn 1966 yn cyfiawnhau peidio ag agor siop elusen er mwyn helpu'r rhai llai ffodus. Pwysleisir gwedd fasnachol yr ŵyl sef ei bod yn hanfodol i bawb dalu trethi ac nad oes lle i gardotwyr. Rhoddir pwyslais ar ariangarwch a busnes - *'Ond i bobol dalu trethi 'dych chi'n deall, ynte?' 'Adeg busnes ydi dechra' Rhagfyr yma'.* Cyflëir pa mor ddidostur yw cymdeithas.
- Defnyddio **odli** a **rhythmau'r iaith lafar** *'bod yn ffeind,' 'dych chi'n deall, ynte?' 'wn –i-ddim-ble'* yn effeithiol wrth gymeriadu.
- Yng nghanol yr **ymatebion negyddol** hyn mae'r bardd yn holi a ddylem gyfrannu tuag at y tlawd a'r newynog a cheir **geirfa goeth**, **cyflythrennu** ac **odl gyrch** i bwysleisio

  'Oni chredwch chi fod yr amser hwn
  Yn adeg i geisio ysgafnu pwn
  Y sawl sy'n llwythog, neu'n adeg i roi
  I'r noeth a'r newynog?'

- Yn yr atebion sy'n dilyn pwysleisir materoliaeth a hunanoldeb dyn a'r ffaith nad yw'n briodol yn y byd modern i sôn am ewyllys da. Cyflëir dirywiad cymdeithas a'i chydwybod. Does dim lle i frawdgarwch ym mwrlwm byd busnes.

  'Rydw i'n ddigon bodlon i bawb fod yn hael
  Ond i hynny beidio â bod ar fy nhraul
  I.'

  Sylwer ar arwyddocâd y **rhagenw** 'I' fawr mewn **llinell ar ei phen ei hun**. Ymddengys yma nad oes gan bobl gydwybod.

- Parhau i watwar a wna'r bardd gan bwysleisio'r rhagrith. Sylwer ar y defnydd o **dafodiaith** ac o **eiriau benthyg** sy'n cyfleu'r diffyg urddas '*blydi grêt*,' '*owt of det'*. Gellir awgrymu bod yr **iaith sathredig** yn cyfleu agwedd y bardd tuag atynt. Ceir yma **ddychan, cynnil.**
- Ceir darlun yn ail ran y gerdd o'r bugeiliaid a'r doethion yn dod i Fethlehem i addoli'r baban Iesu. Mae'r **gyfeiriadaeth Feiblaidd** yn newid **naws y gerdd** yn llwyr a cheir darlun o wir ystyr y Nadolig yma. Dyma **gyfosod dau gyfnod** sy'n effeithiol i bigo'n cydwybod.
- Mae **rhythm y dweud yn arafach** a cheir cyfle i fyfyrio ar ryfeddod y geni gyda'r pwyslais ar oleuni'r nef. Mae'r **arddull Feiblaidd a'r dyfyniadau Beiblaidd** yn **cyferbynnu'n llwyr** â'r dyfyniadau blaenorol: *'angel yr Arglwydd', 'gogoniant yr Arglwydd', 'gwelsom ei seren Ef'.*
- Mae'r pwyslais ar y **rhagenw** *'EF'* a gaiff ei **ailadrodd** yn **cyferbynnu'n briodol** gyda'r **rhagenw** *'I'* ynghynt.
- Yn rhan olaf y gerdd mae'r bardd yn gofyn faint o ddylanwad gafodd geni'r baban ar y byd: *'A ddisgleiriwyd y nos gan ei seren Ef?'* Sylwer ar y defnydd o **ferfau amhersonol** *'llathrwyd', 'disgleiriwyd'*, sy'n cyfrannu at yr ieithwedd ffurfiol.

© WJEC CBAC Cyf.

- Ceir ateb wrth gyfeirio at y croeshoeliad a gaiff ei **ddelweddu** gan *'dywyllwch', 'hoelion' a 'gwaed'*. Gwêl y bardd y gymdeithas mewn tywyllwch, gair a gaiff ei **ailadrodd** i bwrpas. Mae'r **ddelwedd** hon o Grist ar y groes yn effeithiol ac awgrymir bod cymdeithas wedi anghofio am ei aberth drosom. Defnyddir **berfenwau** *'hongian' a 'lladd',* a geiriau megis *'hoelion', 'gwlyb' a 'gwaed'* i bwrpas.
- Cwestiynu eto a wna'r bardd gan **ailadrodd** wrth ofyn a fu felly oleuni ar ôl i Grist farw drosom: *'Ond oni fu felly eni? Oni fu felly oleuni?'* Ceir **cyferbyniad** amlwg rhwng goleuni a thywyllwch y sefyllfa. Defnyddir *'goleuni'* a *'geni'* fel **symbol** o obaith.
- Mae'r bardd yn y clo fel petai'n ymbil ar y Fam Fair; '*O Fair fam'*. Dychwelir eto i gwestiynu sy'n cyfleu ansicrwydd y bardd. Nid yw'r amheuon ar ddechrau'r gerdd wedi eu datrys. Tybed a yw'n anobeithio fod cymdeithas wedi colli'i chrefydd? Yr awgrym yn y gerdd yw nad yw geni'r baban wedi dylanwadu ar wŷr busnes Durham, neu nad oes ewyllys da yn eu calonnau. Eto mae **ailadrodd** y ferf *'daw'* a'r **cymeriad geiriol** *'A'* yn pwysleisio difrifoldeb y cwestiwn ond efallai'n awgrymu y gall hyn ddigwydd.
- Dengys y bardd pa mor faterol a hunanol ydym ni gan **gyferbynnu'n** bennaf rhwng gwir reswm y Nadolig a'r modd yr ydym yn ecsploetio'r ŵyl. Does dim brawdoliaeth yma - '*'Does 'na ddim lle'* i'n cyd-ddyn sydd angen cymorth.

Synoptig
Gellir cydio mewn agweddau o ran themâu megis:

Hunanoldeb cymdeithas
Rhagrith cymdeithasol
Pigo cydwybod
Dirywiad moesau cymdeithasol
Crefydd
Cyd-ddyn

© WJEC CBAC Cyf.

AA2	AA2 - ystod y marciau (20)	AA3	AA3 - ystod y marciau (20)
• crynhoi ffeithiau cymhleth a pherthnasol, eu cymhwyso a'u cyflwyno'n strwythuredig • arddangos dealltwriaeth gadarn a threiddgar o'r cysyniadau • dadansoddi a dehongli'n dreiddgar • datblygu ac ehangu ar syniadau'n drefnus a chydlynol • cyflwyno tystiolaeth drwy gyfeirio at rannau penodol o'r testun a defnyddio dyfyniadau'n effeithiol • dadansoddi arddull a ffurf/mesur yn dreiddgar • defnyddio termau gwerthfawrogi llenyddiaeth yn ddeallus • croesgyfeirio'n ddeallus rhwng amrywiol destunau wrth ymdrin â gwahanol agweddau ar y thema/themâu a thechnegau arddull	**16 - 20**	• mynegi syniadau a dadleuon cymhleth yn rymus, yn glir a chroyw • rhoi sylw manwl i gywair, ffurf a chynulleidfa drwy amrywio'r arddull yn sensitif • saernïo'r gwaith yn fwriadus er mwyn cyfleu cymhlethdod ac amlochredd y pwnc • arddangos cyfoeth o adnoddau iaith • meistrolaeth drylwyr ar ramadeg a chystrawen	**16 - 20**
• crynhoi ffeithiau perthnasol yn effeithiol, eu cymhwyso a'u cyflwyno'n gydlynol • arddangos dealltwriaeth sicr o'r cysyniadau • dadansoddi a dehongli'n dda • datblygu ac ehangu ar syniadau'n drefnus • cyfeirio at rannau perthnasol o'r testun a defnyddio dyfyniadau yn addas a phwrpasol • dadansoddi arddull a ffurf/mesur yn addas a phwrpasol • defnyddio termau gwerthfawrogi llenyddiaeth yn effeithiol • croesgyfeirio effeithiol rhwng amrywiol destunau wrth ymdrin â gwahanol agweddau ar y thema/themâu a thechnegau arddull	**13 - 15**	• mynegi syniadau a dadleuon cymhleth yn glir a chroyw • rhoi sylw manwl i gywair, ffurf a chynulleidfa drwy amrywio'r arddull • saernïo'r gwaith yn ofalus er mwyn cyfleu cymhlethdod y pwnc • arddangos adnoddau iaith da • arddangos gafael sicr a chywir ar ramadeg a chystrawen	**13 - 15**
• crynhoi'r ffeithiau perthnasol yn effeithiol a'u cyflwyno'n gywir • arddangos dealltwriaeth dda o'r cysyniadau • dadansoddi ac ymresymu'n foddhaol • datblygu ac ehangu ar y prif syniadau'n drefnus • cyfeirio weithiau at rannau perthnasol o'r testun a defnyddio dyfyniadau addas • dadansoddi arddull a ffurf/mesur yn foddhaol • defnyddio termau gwerthfawrogi llenyddiaeth yn gyson • croesgyfeirio'n synhwyrol rhwng gwahanol destunau wrth ymdrin â gwahanol agweddau ar y thema/themâu a rhai technegau arddull	**10 - 12**	• mynegi syniadau a dadleuon lled gymhleth yn glir • rhoi sylw boddhaol i gywair, ffurf a chynulleidfa drwy amrywio'r arddull • cynllunio'r gwaith yn ofalus er mwyn cyfleu gwahanol agweddau ar y pwnc • arddangos amrywiaeth o adnoddau iaith • gafael gadarn ar ramadeg a chystrawen	**10 - 12**

© WJEC CBAC Cyf.

	AA2 - ystod y marciau (20)		AA3 - ystod y marciau (20)
• crynhoi rhai ffeithiau perthnasol a'u cyflwyno'n gywir • arddangos dealltwriaeth foddhaol o'r cysyniadau • dadansoddi ac ymresymu'n lled foddhaol • datblygu ac ehangu ar y prif syniadau • defnyddio ambell gyfeiriad penodol at y testun a defnyddio rhai dyfyniadau addas • trafod agweddau ar arddull a ffurf/mesur • defnyddio rhai termau gwerthfawrogi llenyddiaeth • ychydig o groesgyfeirio rhwng gwahanol destunau wrth ymdrin â gwahanol agweddau ar y thema/themâu ac ambell dechneg arddull	**7 - 9**	• defnyddio iaith yn briodol i fynegi syniadau a dadleuon • dangos ymwybyddiaeth o drefn, dilyniant a chywair wrth gyflwyno gwaith • arddangos peth amrywiaeth o ran adnoddau iaith • arddangos gafael foddhaol ar ramadeg a chystrawen	**7 - 9**
• cyflwyno rhai ffeithiau perthnasol • arddangos dealltwriaeth o ambell gysyniad • ymresymu a chyfeirio at rai elfennau penodol • datblygu ac ehangu ar rai syniadau • defnyddio ambell gyfeiriad penodol at y testun ac ambell ddyfyniad • trafod rhai agweddau ar arddull a ffurf/mesur • defnyddio ambell derm gwerthfawrogi llenyddiaeth • creu ambell gymhariaeth rhwng gwahanol destunau	**4 - 6**	• defnyddio iaith i fynegi syniadau a dadleuon uniongyrchol yn glir ac yn effeithiol • dangos peth ymwybyddiaeth o drefn, dilyniant a chywair wrth gyflwyno gwaith • defnyddio ystod o eirfa a phatrymau addas • arddangos gafael resymol ar ramadeg a chystrawen	**4 - 6**
• Mae'r ymgeiswyr hyn yn llwyddo i ddangos rhai nodweddion cadarnhaol ar adegau yn unig.	**0 - 3**	• Mae'r ymgeiswyr hyn yn llwyddo i ddangos rhai nodweddion cadarnhaol ar adegau yn unig.	**0 - 3**

***Wrth ddyfarnu marciau i AA3 sylwer bod angen ystyried y ddau/tri phwynt bwled cyntaf yn ogystal â'r ddau bwynt bwled olaf. Rhaid i'r marc iaith fod o fewn un band marcio (yn uwch neu'n is) i'r marc cynnwys.**

© WJEC CBAC Cyf.

ADRAN B

2. Y Gymraeg mewn Cyd-destun

AA3 - ysgrifennu	AA3 - ystod marciau
• ysgrifennu'n gryno gan ddewis a dethol syniadau perthnasol a phriodol yn feistrolgar • saernïo'r gwaith yn fwriadus gan sicrhau undod i'r gwaith • defnyddio'r cywair priodol yn hyderus i'r pwrpas / cynulleidfa • defnydd hyderus o hanfodion y ffurf • arddangos cyfoeth o adnoddau iaith • meistrolaeth drylwyr ar ramadeg a chystrawen	**32 - 40**
• ymdrech dda i ysgrifennu'n gryno gan ddangos gafael sicr ar ddewis a dethol syniadau perthnasol a phriodol • saernïo'r gwaith yn ofalus gan sicrhau undod i'r gwaith • defnyddio'r cywair yn briodol a chyson i'r pwrpas / cynulleidfa • defnydd priodol o hanfodion y ffurf • arddangos adnoddau iaith da • arddangos gafael sicr a chywir ar ramadeg a chystrawen	**26 - 31**
• ymdrechu i ysgrifennu'n gryno gan lwyddo i ddewis a dethol syniadau perthnasol yn eithaf da • cynllunio'r gwaith yn ofalus er mwyn ceisio sicrhau undod i'r gwaith • defnyddio cywair yn briodol ac addas ar y cyfan i'r pwrpas / cynulleidfa • defnydd priodol ar y cyfan o hanfodion y ffurf • arddangos amrywiaeth o adnoddau iaith • gafael gadarn ar ramadeg a chystrawen	**20 - 25**
• llwyddo i ddewis a dethol syniadau perthnasol ar y cyfan • cynllunio'r gwaith yn lled ofalus • rhoi peth sylw i gywair priodol ac addas i bwrpas / cynulleidfa • rhoi peth sylw i hanfodion y ffurf • arddangos peth amrywiaeth o adnoddau iaith • arddangos gafael foddhaol ar ramadeg a chystrawen	**14 - 19**
• ymdrechu i ddewis a dethol syniadau perthnasol • dangos ymwybyddiaeth o drefn a dilyniant wrth gyflwyno'r gwaith • dangos ymwybyddiaeth o gywair addas i bwrpas / cynulleidfa • dangos ymwybyddiaeth o hanfodion y ffurf • defnyddio ystod o eirfa a phatrymau addas • arddangos gafael resymol ar ramadeg a chystrawen	**8 - 13**
• Mae'r ymgeiswyr hyn yn llwyddo i ddangos rhai o nodweddion cadarnhaol ar adegau yn unig.	**0 - 7**

© WJEC CBAC Cyf.